

Alles over: de impact van de Brexit op de jaarrekening en het bestuursverslag

Maart 2017

In elke editie van 'Alles over' staat een Dutch GAAP-onderwerp centraal dat geheel wordt uitgediept. Zo heeft u alles overzichtelijk bij elkaar wat u over dat onderwerp moet weten.

Bij PwC willen we een bijdrage leveren aan het vertrouwen in de maatschappij en het oplossen van belangrijke problemen. Wij zijn een netwerk van firma's in 157 landen met meer dan 223.000 mensen. Bij PwC in Nederland werken ruim 4.700 mensen met elkaar samen. Wij zien het als onze taak om kwaliteit te leveren op het gebied van assurance-, belasting- en adviesdiensten. Vertel ons wat voor u belangrijk is. Meer informatie over ons vindt u op www.pwc.nl.

Inhoud

Inleiding	4
1. Toepassing consolidatievrijstelling artikel 408 wordt onzeker	5
2. Groepsvrijstelling van artikel 403 (groepsregime) kan niet meer worden toegepast	7
3. Gebruik van een verslaggevingsstandaard van een andere EU-lidstaat	8
4. Mogelijke bijzondere waardevermindering door macro-economische gevolgen Brexit	9
5. Britse vennootschappen die in Nederland opereren kunnen als Formeel buitenlandse vennootschap aangemerkt worden	11
6. Aanvullende toelichtingen in de jaarrekening en het bestuursverslag	12
7. Meer weten?	14

Inleiding

De Britten hebben ervoor gekozen te vertrekken uit de Europese Unie. Hoe gaat het nu verder en wat betekent dat voor de jaarrekening van Nederlandse en Britse bedrijven? Die kunnen er door worden geraakt, immers, het Verenigd Koninkrijk maakt straks geen deel meer uit van de EU waardoor vele regels ook niet meer op Britse ondernemingen van toepassing zijn. Of en in hoeverre er nieuwe afspraken hierover worden gemaakt tussen Nederland en het VK is nog niet bekend, de komende tijd zal er meer duidelijk worden zodra de daadwerkelijke onderhandelingen gaan beginnen. Waar liggen nu de issues?

Voor ondernemingen die in de EU zijn gevestigd zijn de Europese Richtlijnen ten aanzien van jaarverslaggeving van toepassing. Deze Richtlijnen worden door de diverse lidstaten geïmplementeerd in lokale wetgeving. Binnen die Europese regelgeving bestaan enkele faciliteiten die gekoppeld zijn aan het feit dat die onderneming nu eenmaal is gevestigd in een EU-lidstaat. Dat betekent dat een vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie ertoe zou kunnen leiden dat in het VK gevestigde ondernemingen dergelijke faciliteiten niet meer kan toepassen. Ook kan het effect hebben op elders in de EU gevestigde ondernemingen indien zij onderdeel zijn van een groep die is gevestigd in het VK. Dergelijke mogelijke gevolgen zijn in deze 'Alles over' nader behandeld.

Alles over:

de impact van de Brexit op de jaarrekening en het bestuursverslag

Daarnaast is de toekomstige Brexit ook een omstandigheid die de performance van ondernemingen kan raken, op welke wijze dan ook. Denk aan wisselkoersen, mogelijke economische neergang in het VK, andere of strengere eisen ten aanzien van invoer of uitvoer, enz. Dit alles kan van invloed zijn op de waardering van activa en verplichtingen in die EU-ondernemingen, hetgeen kan resulteren in een mogelijke bijzondere waardevermindering. Soms ook zullen toelichtingen moeten worden opgenomen indien het VK bijvoorbeeld een belangrijke handelspartner is. Ook deze factoren worden in deze 'Alles over' behandeld.

De *rood gearceerde* teksten uit de wet zijn relevant voor het betreffende onderwerp.

1. Toepassing consolidatie vrijstelling artikel 408 wordt onzeker

Artikel 408 BW (fragment)

1. Consolidatie van een groepsdeel mag achterwege blijven, mits:
 - b. de financiële gegevens die de rechtspersoon zou moeten consolideren zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van een groter geheel;
 - c. *de geconsolideerde jaarrekening en het bestuursverslag zijn opgesteld overeenkomstig de voorschriften van richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen (...), [dan wel] indien deze voorschriften niet behoeven te zijn gevolgd, op gelijkwaardige wijze;*
2. Onze Minister van Justitie kan voorschriften voor de jaarrekening aanwijzen die, zo nodig aangevuld met door hem gegeven voorschriften, als gelijkwaardig zullen gelden (...)

‘Artikel 408’ is een bekend begrip in de wereld van verslaggeving. Elke accountant begrijpt dat het hier gaat om de toepassing van de zeer populaire vrijstelling van tussenconsolidatie. Dat werkt zo: als een Nederlandse tussenhoudster meerderheidsdeelnemingen heeft, moet er normaalgesproken door die tussenhoudster een geconsolideerde jaarrekening worden opgemaakt. Daarop zijn enkele uitzonderingen, zoals de kleine groep (art. 407 lid 2 BW), en de vrijstelling van artikel 408. Die vrijstelling houdt in dat consolidatie op het niveau van de tussenhoudster achterwege mag blijven indien voldaan wordt aan enkele voorwaarden. Bovendien mag de Nederlandse tussenhoudster haar deelnemingen waarden tegen kostprijs, hetgeen in de praktijk ook vrijwel altijd gebeurt.

Een belangrijke voorwaarde is dat de financiële gegevens van die Nederlandse tussenhoudster opgenomen moeten worden in de groepsjaarrekening van een groter geheel (de moedermaatschappij). Daarbij geldt dat de groepsjaarrekening van dat grotere geheel opgemaakt moet zijn volgens EU-recht (lees: Europese Richtlijn 2013/34/EU), dan wel op gelijkwaardige wijze. Zolang het Verenigd Koninkrijk lid is van de EU, kan deze vrijstelling worden gebruikt door Nederlandse rechtspersonen met een Britse moeder, immers, daarbij is per definitie sprake van toepassing van EU-recht. Dat wordt anders als het VK geen lid meer is. Dan zou wel eventueel teruggevallen kunnen worden op ‘gelijkwaardige wijze’ dat ook geoorloofd is. Op dit moment wordt in elk geval IFRS als gelijkwaardig met EU-recht beschouwd (RJ217.214). In de praktijk geldt dat ook voor onder meer het stelsel van de Verenigde Staten (US GAAP) en enkele andere verslaggevingsstelsels die min of meer gebaseerd zijn op IFRS.

Of de Britse verslaggevingsregels straks aangemerkt kunnen worden als ‘gelijkwaardig’ aan het EU-recht is niet zeker, maar ligt wel voor de hand. Op dit moment hanteert het VK de standaard FRS 102, die grotendeels gebaseerd is op het door de IASB in 2009 gepubliceerde standaard ‘IFRS for SMEs’ (SME staat voor Small and Medium-sized Entities). Bovendien moet deze standaard momenteel voldoen aan de voorwaarden die de EU stelt, omdat het VK nu eenmaal lid is van die EU. Als het VK deze standaard ook na de Brexit blijft hanteren lijkt de 408 vrijstelling voor Nederlandse tussenhoudsters met Britse moeders van toepassing te blijven al is dat, zoals gezegd, natuurlijk niet helemaal zeker. Er zal een gedegen analyse moeten plaatsvinden van de betreffende grondslagen (waardering en resultaatsbepaling) en andere bepalingen in FRS 102 om gelijkwaardigheid vast te stellen.

Conclusie

Zodra de Britten de EU hebben verlaten, zullen zij ook de verslaggevingsstandaarden van de EU niet meer toepassen (EU-recht) en terugvallen op hun eigen stelsel. Dit kan gevolgen hebben voor de toepassing van de consolidatievrijstelling door Nederlandse tussenhoudsters met Britse moedermaatschappijen. Er moet een analyse plaatsvinden van de nieuwe VK-standaard om 'gelijkwaardigheid' met EU-recht vast te kunnen stellen. Als die nieuwe standaard niet gelijkwaardig is, moet de Nederlandse tussenhoudster zelf een geconsolideerde jaarrekening opmaken omdat de vrijstelling dan niet langer kan worden toegepast.

Meer over de toepassing van artikel 408 vrijstelling tussenconsolidatie

Over de toepassing van artikel 408 is ook een 'Alles over' beschikbaar: www.pwc.nl/publicaties. Hierin vindt u alles over hoe u gelijkwaardigheid vaststelt.

2. Groepsvrijstelling van artikel 403 (groepsregime) kan niet meer worden toegepast

Artikel 403 BW (fragment)

1. Een tot een groep behorende rechtspersoon behoeft de jaarrekening niet overeenkomstig de voorschriften van deze titel in te richten, mits:
 - c. de financiële gegevens van de rechtspersoon door een andere rechtspersoon of vennootschap zijn geconsolideerd in een geconsolideerde jaarrekening waarop krachtens het toepasselijke recht de verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen, richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen (...) van toepassing is
 - f. de onder c bedoelde rechtspersoon of vennootschap schriftelijk heeft verklaard zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de uit rechtshandelingen van de rechtspersoon voortvloeiende schulden;
2. Zijn in de groep of het groepsdeel waarvan de gegevens in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen, de in lid 1 onder f bedoelde rechtspersoon of vennootschap en een andere nevengeschiedt, dan is lid 1 slechts van toepassing, indien ook deze andere rechtspersoon of vennootschap een verklaring van aansprakelijkheid heeft afgelegd; (...)

Toepassing van de bepalingen van artikel 403 houdt in dat een rechtspersoon vrijgesteld is van inrichting van de jaarrekening, dat wil zeggen dat zij de jaarlijkse financiële verantwoording niet conform de bepalingen van Titel 9 Boek 2 hoeven op te stellen. Ook mag worden afgezien van deponering van de jaarrekening. Verder zijn deze rechtspersonen vrijgesteld van de verplichte accountantscontrole.

Voorwaarden

Uiteraard zijn er enkele voorwaarden verbonden aan toepassing van deze vrijstelling. Om in aanmerking te komen voor de groepsvrijstelling moet de moedermaatschappij van de betreffende dochtervennootschap schriftelijk verklaren zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de uit rechtshandelingen van die dochter voortvloeiende schulden.

Ook moeten de financiële gegevens van die dochter worden geconsolideerd in de groepsjaarrekening van de moeder, die is opgemaakt volgens de door de EU geaccepteerde standaarden van de IASB (IFRS) dan wel volgens de Europese Richtlijn 2013/34/EU (dat wil zeggen volgens EU-recht). Dat betekent in het algemeen dat de vrijstelling uitsluitend kan worden toegepast als de moedermaatschappij in een EU-lidstaat is gevestigd. Anders dan bij toepassing van artikel 408, heeft de wetgever niet toegestaan dat die geconsolideerde jaarrekening ook kan worden opgemaakt volgens gelijkwaardige voorschriften.

Op dit moment komt het met enige regelmaat voor dat een Britse moeder een aansprakelijkheidsverklaring heeft afgegeven ten behoeve van een Nederlandse dochtervennootschap, waardoor deze Nederlandse dochter kan profiteren van de genoemde vrijstellingen van artikel 403. Zodra het VK de EU echter verlaat wordt niet meer aan een essentiële voorwaarde voor de groepsvrijstelling voldaan en zal de Nederlandse dochter naar alle waarschijnlijkheid een jaarrekening moeten opstellen volgens de bepalingen van BW2 Titel 9. Deze jaarrekening moet – indien van toepassing – worden gecontroleerd door een accountant, en moet vervolgens ook worden gedeponereerd. Dat is een behoorlijke lastenverzwaring voor die vennootschappen die nu nog van het groepsregime gebruik kunnen maken.

Conclusie

Nederlandse dochterondernemingen van moedermaatschappijen uit het VK die gebruikmaken van de groepsvrijstelling van artikel 403 moeten zich voorbereiden op het vervallen van deze vrijstelling. De vrijstelling is uitsluitend van toepassing indien de moeder EU-recht toepast, en na het vertrek van het VK uit de EU is daarvan geen sprake meer. Dit betekent dat de Nederlandse dochter na de Brexit een jaarrekening volgens BW2 Titel 9 moeten opstellen en deponeren, en indien er sprake is van controleplicht die ook door een accountant moet laten controleren.

3. Gebruik van een verslaggevingsstandaard van een andere EU-lidstaat

Artikel 362 BW (fragment)

- 1. De jaarrekening geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen en het resultaat, alsmede voor zover de aard van een jaarrekening dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit van de rechtspersoon. Indien de internationale vertakking van zijn groep dit rechtvaardigt, kan de rechtspersoon de jaarrekening opstellen naar de normen die in het maatschappelijk verkeer in een van de andere lidstaten van de Europese Gemeenschappen als aanvaardbaar worden beschouwd en het in de eerste volzin bedoelde inzicht geven.*

Een in Nederland gevestigde onderneming die onderworpen is aan BW2 Titel 9 BW, stelt de jaarrekening op volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. De wettelijke bepalingen van Titel 9 worden, in samenhang met de RJ Richtlijnen, wel omschreven als 'Dutch GAAP'. Nu staat de wetgever onder bepaalde voorwaarden ook toe om de jaarrekening op te stellen naar de normen die in het maatschappelijk verkeer in een van de andere lidstaten van de EU als aanvaardbaar worden beschouwd (art. 362.1 BW) mits de internationale vertakking van de groep dit rechtvaardigt. Een andere belangrijke voorwaarde is dat die betreffende EU GAAP het inzicht geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

Dat betekent dat een Nederlandse rechtspersoon bijvoorbeeld gebruik kan maken van 'UK GAAP' (het verslaggevingsstelsel van het VK, inmiddels bekend als 'FRS 102') als de internationale vertakking van die Nederlandse rechtspersoon dat rechtvaardigt. In de praktijk wordt sporadisch gebruik gemaakt van deze optie. Dat heeft mede te maken met het feit dat het vaak niet eenvoudig is om te toetsen of, bijvoorbeeld, Italian GAAP of Greek GAAP zodanig zijn ingericht dat daarmee het inzicht wordt gegeven dat in Nederland wordt vereist.

Als deze optie al wordt toegepast is het meestal het stelsel van het VK, dus in situaties waarbij Nederlandse vennootschappen een Britse moeder hebben. De hele Britse groep, inclusief de Nederlandse dochter, gebruikt dan hetzelfde stelsel van verslaggeving, UK GAAP, hetgeen uiteraard tot een efficiënte consolidatie leidt. Als het VK geen lid meer is van de EU vervalt deze optie voor dergelijke Nederlandse dochters, die moeten dan kiezen voor een ander aanvaardbaar stelsel.

Het ligt voor de hand om dan 'gewoon' over te gaan op Dutch GAAP, of, indien de situatie daarom vraagt, op de grondslagen van de IASB (IFRS). Dit leidt hoe dan ook tot een stelselwijziging waarbij de gevolgen voor het eigen vermogen en resultaat toegelicht moeten worden, terwijl ook de vergelijkende cijfers moeten worden aangepast. Bij een overgang naar de grondslagen van de IASB zou IFRS 1 'First-time adoption' van toepassing worden.

Conclusie

Nederlandse dochterondernemingen die nu in hun eigen jaarrekening UK GAAP toepassen, zijnde een aanvaardbare norm van een andere EU-lidstaat, kunnen dat na de Brexit niet meer doen. Zij moeten overgaan op Dutch GAAP, IFRS, of een ander aanvaardbaar stelsel. Dit zal de consolidatie van die Nederlandse dochter in de groepsjaarrekening van de Britse moeder naar verwachting lastiger maken.

4. Mogelijke bijzondere waardevermindering door macro-economische gevolgen Brexit

Artikel 387 BW (fragment)

1. (...)

2. (...)

**Bijzondere
waardever-
mindering**

3. Bij de waardering van de vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Bij de waardering van de financiële vaste activa mag in ieder geval met op de balansdatum opgetreden waardevermindering rekening worden gehouden.

4. De afboeking overeenkomstig de voorgaande leden wordt, voor zover zij niet krachtens artikel 390 lid 3 aan de herwaarderingsreserve wordt onttrokken, ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. De afboeking wordt ongedaan gemaakt, zodra de waardevermindering heeft opgehouden te bestaan. De afboekingen ingevolge lid 3, alsmede de terugnemingen, worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening of in de toelichting opgenomen.

RJ 121.101

Naast systematische verlagingen van de boekwaarden van activa door bijvoorbeeld afschrijvingen kunnen zich bijzondere waardeverminderingen voordoen. In dit hoofdstuk worden dergelijke waardeverminderingen van vaste activa, zoals bedoeld in artikel 2:387 lid 4 BW (...) behandeld.

RJ 121.202

Een rechtspersoon dient op iedere balansdatum te beoordelen of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, dient de rechtspersoon de realiseerbare waarde van het actief te schatten.

RJ 121.203

Bij de beoordeling of zich een bijzondere waardevermindering heeft voorgedaan dient de rechtspersoon in ieder geval de volgende indicaties te betrekken:

Extern:

- a. gedurende de verslagperiode zijn er duidelijke aanwijzingen dat de reële waarde van een actief beduidend meer is gedaald dan verwacht zou mogen worden op basis van het verstrijken van de tijd of normaal gebruik;
- b. belangrijke veranderingen met een nadelig effect op de rechtspersoon hebben zich in de verslagperiode voorgedaan of zullen zich in de nabije toekomst voordoen op het terrein van techniek, markt, economie of wettelijke verplichtingen in de omgeving waarin de rechtspersoon actief is dan wel in de markt waaraan een actief dienstbaar is;
- c. markttrentes of andere marktrentabiliteitseisen op investeringen zijn de afgelopen periode gestegen en beïnvloeden naar verwachting de disconteringsvoet en daarmee in belangrijke mate de realiseerbare waarde; en
- d. de boekwaarde van de netto activa van de rechtspersoon is hoger dan de reële waarde van het uitstaande aandelenkapitaal.

Intern:

a. (...)

De crisis die rond 2007 uitbarstte is door veel ondernemingen aangemerkt als zogenaamd 'triggering event', dit is een indicatie dat een actief of een bedrijfsonderdeel aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Het is nog niet helemaal bekend wat de impact van de Brexit zal zijn, maar voor een aantal ondernemingen zal de Brexit ook wellicht als indicator gelden. En dat geldt dan niet alleen voor de internationaal georiënteerde ondernemingen (die rechtstreeks zaken doen met het VK) maar ook voor binnenlandse ondernemingen, simpelweg door de macro-economische ontwikkelingen. Voor IFRS-toepassers geldt een vergelijkbare bepaling. Significante veranderingen op het terrein van technologie, markten, economie of wetgeving die een negatief effect kunnen hebben gelden op grond van IAS 36 als indicator voor een bijzondere waardevermindering.

Als wordt geconstateerd dat er een indicatie is, zal de onderneming vervolgens een 'impairmenttest' moeten uitvoeren, waarbij de realiseerbare waarde van zogenaamde kasstroom-genererende eenheden (bedrijfsonderdeel dat in staat is om zelfstandig kasstromen te genereren) wordt vergeleken met de boekwaarde. Als de realiseerbare waarde (vaak de bedrijfswaarde, die wordt gedefinieerd als de contante waarde van de toekomstige kasstromen) lager is dan de boekwaarde vindt afboeking plaats van het verschil via de winst-en-verliesrekening (RJ 121.401 en 402; IAS36p59 en p60). Een vertrek van het VK uit de EU kan derhalve leiden tot een indicator.

Verder kan een vertrek ook van invloed zijn op de uitkomst van de berekening (van de bedrijfswaarde):

- (Indien er binnen de groep een deelneming is in het VK met de GBP als valuta) de contante waarde van de toekomstige kasstromen uitgedrukt in vreemde valuta moet worden omgerekend tegen de functionele valuta van de onderneming tegen de 'spot rate'; het spreekt voor zich dat fluctuaties in de wisselkoers (EUR – GBP) op deze wijze gevolgen kunnen hebben voor de bedrijfswaardeberekening van die VK-entiteit.
- De kasstromen zelf kunnen worden geraakt (lager!), omdat er onzekerheid zal ontstaan over de economische gevolgen van de Brexit.
- De Brexit kan effect hebben op de rentevoet die gebruikt wordt om de kasstromen contant te maken; een hogere rentevoet zou tot een lagere bedrijfswaarde leiden.

Al deze mogelijke effecten zullen, indien zich een indicatie voordoet, geanalyseerd moeten worden.

Ten slotte: in extreme situaties zal wellicht zelfs een beoordeling van de continuïteit van de onderneming moeten plaatsvinden. Bij een economische terugval in het VK of zelfs een recessie kunnen Nederlandse ondernemingen die (zeer) afhankelijk zijn van de Britse afzetmarkt hard worden getroffen.

Alert

Conclusie

De Brexit kan ertoe leiden dat Nederlandse ondernemingen alert moeten zijn op mogelijke bijzondere waardeverminderingen van activa of kasstroomgenererende eenheden. Daarbij maakt het niet uit of ondernemingen Dutch GAAP dan wel IFRS toepassen. In beide gevallen kan de Brexit – afhankelijk van de feitelijke situatie – als indicator worden aangemerkt. Bij aanwezigheid van een indicator vindt een impairmenttest plaats, waarbij de Brexit invloed kan hebben op de berekening van de bedrijfswaarde en daarmee op de uitkomst van de impairmenttest. In extreme gevallen moet ook de continuïteit van de onderneming worden beoordeeld.

5. Britse vennootschappen die in Nederland opereren kunnen als formeel buitenlandse vennootschap aangemerkt worden

Artikel 1 WFBV

Lid 1 In deze wet wordt onder formeel buitenlandse vennootschap verstaan een naar een ander dan Nederlands recht opgerichte, rechtspersoonlijkheid bezittende kapitaalvennootschap die haar werkzaamheid geheel of nagenoeg geheel in Nederland verricht en voorts geen werkelijke band heeft met de staat waarbinnen het recht geldt waarnaar zij is opgericht. (...)

Lid 2 De volgende artikelen van deze wet gelden (...) voor vennootschappen waarop het recht van een der lidstaten van de Europese Unie of van een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van 2 mei 1992 toepasselijk is.

Artikel 5 lid 2

De bestuurders zijn verplicht jaarlijks binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn met ten hoogste zes maanden krachtens een bevoegd, op grond van bijzondere omstandigheden genomen besluit, een jaarrekening en een bestuursverslag op te maken.

Op de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens is titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de openbaarmaking ingevolge artikel 394 van dat boek geschiedt door deponering bij het handelsregister.

Onder een formeel buitenlandse vennootschap wordt verstaan een naar een ander dan Nederlands recht opgerichte, rechtspersoonlijkheid bezittende kapitaalvennootschap die haar werkzaamheid geheel of nagenoeg geheel in Nederland verricht en verder geen werkelijke band heeft met de staat waarbinnen het recht geldt waarnaar zij is opgericht (Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen, WFBV). Deze wet heeft tot doel het oneigenlijk gebruik van buitenlandse vennootschappen tegen te gaan. Door deze wet zijn dergelijke vennootschappen verplicht bepaalde delen van de Nederlandse regelgeving toe te passen. De bepalingen van de WFBV zijn echter niet van toepassing op vennootschappen uit andere EU-lidstaten (dan wel uit een staat uit de Europese Economische Ruimte, EER).

De Brexit zal ertoe leiden dat de WFBV van toepassing wordt op een vennootschap opgericht naar Brits recht, indien die 1) haar werkzaamheden (nagenoeg) geheel in Nederland verricht en 2) geen werkelijke band heeft met het Verenigd Koninkrijk. Een dergelijke UK 'Limited' (het equivalent van een Nederlandse bv) zal zich bijvoorbeeld in het Nederlandse Handelsregister moeten inschrijven. Verder moet zij voldoen aan de verplichtingen zoals die voortvloeien uit BW2 Titel 9 ten aanzien van het opmaken en deponeren van de jaarrekening.

Voor dergelijke entiteiten zal dit een aanzienlijke lastenverzwaring met zich meebrengen. Immers, de jaarrekening moet voldoen aan de eisen van BW2 Titel 9. De Britse Ltd. wordt beschouwd als een Nederlandse onderneming, waarbij Dutch GAAP dan wel IFRS toegepast moeten worden in de jaarrekening. Toepassing van UK GAAP (hetgeen nu nog wel mag, zie ook 'Gebruik van een verslaggevingsstandaard van een andere EU-lidstaat') is niet toegestaan. Ook de groepsvrijstelling van artikel 403 kan niet worden toegepast, terwijl een andere faciliteit, vrijstelling tussenconsolidatie van artikel 408, onzeker zal worden.

**Lasten-
verzwaring**

Conclusie

In Nederland opererende vennootschappen die naar Brits recht zijn opgericht hebben op dit moment niets te maken met de Nederlandse wetgeving inzake formeel buitenlandse vennootschappen. Dat komt omdat die wet niet van toepassing is op vennootschappen uit andere EU-lidstaten. Dat wordt anders zodra het VK de EU verlaat. Op dat moment moeten dergelijke vennootschappen (vaak: Ltd.) naar verwachting voldoen aan de bepalingen van BW2 Titel 9, wat onder meer betekent dat zij volgens de Nederlandse regelgeving een jaarrekening moeten opmaken. Dit hangt overigens mede af van toekomstige verdragen tussen Nederland en het VK, en de vraag of het VK deel zal uitmaken van de EER.

6. Aanvullende toelichtingen in de jaarrekening en het bestuursverslag

Relevante bepalingen IFRS:

IFRS7p31

An entity shall disclose information that enables users of its financial statements to evaluate the nature and extent of risks arising from financial instruments to which the entity is exposed at the end of the reporting period.

IAS1p125

An entity shall disclose information about the assumptions it makes about the future, and other major sources of estimation uncertainty at the end of the reporting period, that have a significant risk of resulting in a material adjustment to the carrying amounts of assets and liabilities within the next financial year. (...)

IAS1p129

An entity presents the disclosures in paragraph 125 in a manner that helps users of financial statements to understand the judgements that management makes about the future and about other sources of estimation uncertainty. The nature and extent of the information provided vary according to the nature of the assumption and other circumstances. Examples of the types of disclosures an entity makes are:(...)

Relevante bepalingen Dutch GAAP:

Artikel 362 BW (fragment)

1. De jaarrekening geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen en het resultaat, alsmede voor zover de aard van een jaarrekening dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit van de rechtspersoon. (...).

Relevante bepalingen voor alle ondernemingen (bestuursverslag):

Artikel 391 BW

1. Het bestuursverslag geeft een getrouw beeld van de toestand op de balansdatum, de ontwikkeling gedurende het boekjaar en de resultaten van de rechtspersoon en van de groepsmaatschappijen waarvan de financiële gegevens in zijn jaarrekening zijn opgenomen. Het bestuursverslag bevat, in overeenstemming met de omvang en de complexiteit van de rechtspersoon en groepsmaatschappijen, een

evenwichtige en volledige analyse van de toestand op de balansdatum, de ontwikkeling gedurende het boekjaar en de resultaten (...). Het bestuursverslag geeft tevens een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de rechtspersoon wordt geconfronteerd. (...)

2. In het bestuursverslag worden mededelingen gedaan omtrent de verwachte gang van zaken; daarbij wordt, voor zover gewichtige belangen zich hiertegen niet verzetten, in het bijzonder aandacht besteed aan de investeringen, de financiering en de personeelsbezetting en aan de omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en van de rentabiliteit afhankelijk is. (...)

Vaak kan de omvang van een bepaalde post in de jaarrekening niet exact worden bepaald, maar slechts door middel van een schatting. Dit is het gevolg van onzekerheden die inherent zijn aan de ondernemingsactiviteiten. Het vertrek van het VK uit de EU is een dergelijke onzekerheid. Nederlandse ondernemingen die afhankelijk zijn van handel met het Verenigd Koninkrijk of op andere wijze geraakt kunnen worden door het toekomstige Brexit zullen daar, afhankelijk van de specifieke omstandigheden, mee te maken krijgen. En dat betekent dat zij daar ook iets over moeten toelichten in de jaarrekening. De mate van diepgang is dan wel afhankelijk van het stelsel dat men toepast: bij toepassing van IFRS is meer toelichting vereist dan bij toepassing van Dutch GAAP.

Ondernemingen die IFRS toepassen zullen, als gevolg van toegenomen volatiliteit in de financiële markten, waarschijnlijk melding maken van de daaruit voortvloeiende operationele en financiële risico's. Daarbij schrijft IFRS7p31 voor dat ondernemingen informatie moeten opnemen die gebruikers van de jaarrekening in staat stelt om de aard en de omvang van risico's van financiële instrumenten te evalueren. Denk daarbij aan kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen inzake marktrisico (onder meer renterisico en koersrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. Verder worden ook sensitiviteitanalyses verwacht en de daarbij horende toelichtingen (IAS1p125 en p129). Die sensitiviteit kan betrekking hebben op bijvoorbeeld goodwill (impairment) en de reële waarde van derivaten en andere financiële instrumenten.

Voor Dutch GAAP zijn minder gedetailleerde bepalingen van toepassing. Echter, alleen al op basis van het overkoepelende beginsel van art. 362 lid 1 (inzichtsvereiste) kan van een onderneming die door de Brexit wordt geraakt, worden verwacht dat hierover het een en ander wordt uiteengezet in de jaarrekening. Specifiek voor financiële instrumenten bepaalt RJ 290.918 e.v. dat informatie moet worden gegeven over de mate waarop de onderneming blootstaat aan rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico. Overigens is deze toelichting alleen verplicht voor grote rechtspersonen.

Naast de jaarrekeningen moeten de mogelijke gevolgen van een Brexit uiteraard terugkomen in het bestuursverslag. Dit geldt voor grote en middelgrote rechtspersonen die Dutch GAAP toepassen en voor alle Nederlandse ondernemingen die IFRS toepassen. Op grond van art. 391 lid 1 BW neemt de onderneming een beschrijving op van de voornaamste risico's en onzekerheden. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de strategie. Heeft (of had) de onderneming als strategie om in de toekomst uit te breiden in het VK vanwege – bijvoorbeeld – een gunstig vestigingsklimaat? De Brexit zou roet in het eten kunnen gooien. Ook kan die toelichting betrekking hebben op wet- en regelgeving. Wat gebeurt er met de wetgeving in het VK als zij straks niet meer onderworpen zijn aan de Europese voorschriften? Wordt dat anders, en zo ja, wat betekent dat voor de onderneming die actief zaken doet met het VK? Ook een dergelijke onzekerheid zou moeten worden toegelicht in het bestuursverslag.

Verder schrijft de wet voor dat in het bestuursverslag mededeling wordt gedaan omtrent de verwachte gang van zaken (art. 391 lid 2 BW). Als wordt verwacht dat de Brexit invloed kan hebben op bijvoorbeeld toekomstige investeringen, op de personeelsbezetting, en/of op de ontwikkeling van de omzet en de rentabiliteit, dan wordt dat in het bestuursverslag toegelicht (zie ook RJ 400.132).

Ten aanzien van het gebruik van financiële instrumenten vermeldt de onderneming de doelstellingen en het beleid inzake risicobeheer (art. 391 lid 3 BW). Volgens de wet wordt daarbij onder andere aandacht besteed aan prijs-, krediet, liquiditeits- en kasstroomrisico's. Deze vermeldingen zijn min of meer vergelijkbaar met de toelichting die op grond van IFRS 7 is voorgeschreven voor toepassers van IFRS.

Conclusie

De Brexit leidt tot meer risico's en onzekerheden op allerlei terreinen. Van ondernemingen die handel drijven met of activiteiten hebben in het VK mag worden verwacht dat deze onzekerheden tot uiting komen in de jaarverslaggeving. Zowel de IFRS als Dutch GAAP (de wet en de RJ) hebben hiervoor voorschriften, waarbij die van IFRS verder gaan en meer gedetailleerd zijn. Naast de vereiste toelichting in de jaarrekening zal ook moeten worden nagedacht wat er moet worden opgenomen over de Brexit in het bestuursverslag.

7. Meer weten?

Heeft u vragen over dit onderwerp, dan kunt u uiteraard contact opnemen met uw contactpersoon bij PwC. Wij helpen u graag verder.

Auteur: Hugo van den Ende, Assurance vaktechnisch bureau, PwC. Ontwerp: Richard Volbeda, PwC.

This publication has been prepared for general guidance on matters of interest only, and does not constitute professional advice. You should not act upon the information contained in this publication without obtaining specific professional advice. No representation or warranty (express or implied) is given as to the accuracy or completeness of the information contained in this publication, and, to the extent permitted by law, PricewaterhouseCoopers does not accept or assume any liability, responsibility or duty of care for any consequences of you or anyone else acting, or refraining to act, in reliance on the information contained in this publication or for any decision based on it.

De inhoud van deze publicatie is bestemd voor algemene informatiedoeleinden en dient niet ter vervanging van professioneel advies.

© 2017 PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289). Alle rechten voorbehouden. PwC verwijst naar de Nederlandse firma en kan soms naar het PwC-netwerk verwijzen. Elke aangesloten firma is een afzonderlijke juridische entiteit. Kijk op www.pwc.com/structure voor meer informatie.